

Tractatvs De Sacramentis Et Censvris

Hurtado, Gaspar

Moretus, 1633

Dispytatio VIII. De effectibus Sacramenti Eucharistiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94788](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94788)

DISPUTATIO VIII.

De effectibus Sacramenti Eucharistiae.

DIFFICULTAS I.

Utrum Sacramentum Eucharistiae conferat augmentum gratiae iustificantis.

PATER hareticos, qui generaliter omnibus Sacramentis nouae legis negant virtutē ad conferendam gratiam iustificantem ex opere operato, non satis constat fuisse aliquem, qui veritatem hanc negauerit, specialiter Eucharistiae.

Eugen. IV.
Trident.

Conueniunt ergo Theologi (vno aut altero forsan excepto) Sacramentum Eucharistiae ex opere operato conferre augmentum iustificationis dignē suscipientibus illud: quod iam definitum est ab Ecclesia, ut constat ex Decreto Eugenij IV. & ex Tridentino sess. can. 6. 7. & 8. & ex sess. 13. cap. 2. si inter se conferantur.

Et id deducitur ex illo Ioan. 6. *Qui manducat meam Carnem, & bibit meum Sanguinem, habet vitam aeternam.* Nemo autem dicitur habere vitam aeternam nisi qui viuit vita gratiae iustificantis: sed nullus virtute Eucharistiae incipit de nouo viuere vita gratiae per se (sed ad summum aliquando & per accidens) quia Eucharistia viuimus tamquam cibo & potu; nullus autem incipit viuere cibo & potu, sed qui iam est viuens eis nutritur, & recreatur, ut amplius expendemus Diffic. VII. & VIII. ergo virtute Eucharistiae viuatur augmento vitae gratiae, & illud conferatur.

Ita tamen virtute Sacramenti Eucharistiae conferatur augmentum gratiae iustificantis dignē suscipientibus illud, ut etiam conferantur auxilia gratiae actualia ad peculiare fines, in quos institutum fuit hoc Sacramentum, nempe auxilia ad liberationem à peccatis venialibus, & etiam ad praeseruationem à mortalibus, ut perseueremus in vita spirituali, quia perseuerantia in ea est effectus nutritionis spiritualis, ad quam Sacramentum Eucharistiae ordinatur, & etiam ad alios peculiare fines, de quibus constabit ex dicendis: quia generale & commune est omnibus Sacramentis, ut virtute eorum conferantur auxilia efficacia gratiae ad proprios & peculiare fines eorum (quamuis non infallibiliter) ut docent communiter Theologi, & nos diximus Tractatu de Sacramentis in genere, Disputatione III. Difficultate III.

DIFFICULTAS II.

Quando augeatur gratia iustificans virtute Sacramenti Eucharistiae.

Circa hanc Difficultatem duo examinanda sunt: alterum est, quo tempore Sacramentum Eucharistiae incipiat conferre augmentum gratiae iustificantis; alterum est, quanto tempore duret virtus illius conferens augmentum gratiae.

Sorus.
Ledesma.
Henric.
Valentia.
Ægidius.

Circa prius Sorus in 4. dist. 11. q. 2. art. 1. Ledesma 1. parte 4. quaest. 20. art. 1. Henriquez l. 8. c. 43. Valentia disp. 6. q. 7. pun. 1. Ægidius q. 79. n. 23.

& Bonacina disp. 4. quaest. 4. pun. 2. docent Sacramentum Eucharistiae conferre augmentum gratiae in instanti ultimo terminatio traiectionis specierum ad stomachum, seu deglutionis in quo finitur seu perficitur traiectio specierum in stomachum, seu deglutitio earum, & non antea; & merito: quia effectus iste Eucharistiae, ytpote instituta inlat cibi & potus, promissus est à Christo manducationi & potationi illius, ut constat ex illo Ioan. 6. *Qui manducat meam Carnem, & bibit meum Sanguinem, habet vitam aeternam,* & non nisi manducationi & potationi perfectae & completae: sed manducatio & potatio perficiuntur & complentur in ultimo instanti transmissionis cibi & potus in stomachum, seu deglutionis eorum; quia manducatio & potatio non solum includunt summum nem cibi & potus in ore, sed etiam transmissionem eorum in stomachum, & in ea consummantur traiectio autem, seu motus traiectionis non perficitur & consummatur vsque ad vltimum instanti terminatio eorum ipsius, quia vsque ad illud semper superest aliquid motus traiectionis: ergo augmentum gratiae confertur in eo ultimo instanti terminatio dicti motus traiectionis, in quo motus iste definit per primum non-esse, siue in eo instanti ultimo producat aliquod indiuisibile motus, ut nos credimus, siue non producat, ut alij existimant. Quod autem manducatio & potatio non solum includant summum cibi & potus in ore, sed etiam traiectionem eorum ad stomachum, seu deglutitionem eorum; pater: quia qui nondum deglutit cibum & potum, seu nondum traiecit illos in stomachum, quamuis eos habuerit in ore, non dicitur manducasse neque potasse: in eo autem instanti ultimo, in quo finitur deglutitio & traiectio cibi & potus, & consequenter manducatio & potatio, dicitur quis manducare & potare, quia tunc perficitur & complet manducationem & potationem, & antea non dicitur manducare neque potare, sed dicitur incipere manducare & potare, quia antea non traiecit neque deglutit perfecte: & in eodem instanti dici potest manducasse & potasse, quia ante illud instans praecesserunt omnes partes traiectionis & deglutitionis; & ideo dici potest augmentum gratiae conferri ei qui manducat & potat Eucharistiam, & etiam ei qui manducauit & potauit.

Id autem fit non solum quando vnica formula, & sola consummate deglutitur, sed etiam quando prima formula ex pluribus, quae aliquando pro eodem Sacramento sumuntur, aut quando prima pars discontinuata ab alijs consummate deglutitur, quia etiam tunc species totalis & perfecta consummate deglutitur, non vero quando aliqua pars formulae continuata cum alijs partibus perfecte deglutitur & transmittitur, priusquam aliae partes: quia etiam in ea parte fit totus Christus, & manducatione aut potatione illius Christus manducatur aut potatur, tunc tamen nihil prius deglutitur seu traiecit, in cuius indiuisibili terminatio, & initiatio alterius, & continuatio vtriusque, possit augmentum gratiae conferri, quia ante quam-

cumque pars est alia prior & prior in infinitum, absque aliqua prima omnium; & ante quodcumque indiuisibile terminatiuū partis est aliud prius alterius partis prioris, & ante illud est aliud prius in infinitum absque aliquo primo omnium, ac proinde congruenter fuit à Christo institutum, ut augmentum gratiæ conferatur in ultimo instanti deglutitionis speciei totalis & perfectæ, ut sit aliquod instans fixum, in quo semper conferatur.

Circa posterius Caietanus q. 79. art. 1. & Richardus art. 1. s. docent, Sacramentum Eucharistiæ conferre gratiæ augmentum continuè, toto tempore quo durat species sacramentales incorrupte in stomacho; Primò, quia id est maximè conforme benignitati Dei. Secundò, quia Sacramentum Eucharistiæ institutum est in cibum & in potum spirituales animæ. Ergo quamdiu in stomacho perseverat, confert augmentum gratiæ, sicut cibus & potus corporalis tamdiu operantur ad nutritionem & ad refrigerationem, quamdiu sunt in stomacho.

Suarez.
Reginald.
Egidius.

Doctrinam hanc Caietani & Richardi ex parte amplectuntur Suarez disp. 63. sect. 7. Reginaldus lib. 29. n. 140. & Egidius q. 79. art. 1. num. 42. docentes, species Sacramentales, dum in stomacho incorruptæ perseverant, retinere virtutem conferendi augmentum gratiæ, & illud tamdiu conferre, quamdiu durat actualis dispositio & deuotio; aut toties, quoties actualis dispositio & deuotio repetitur nouiter.

Sotus.
Ledesma.
Valentia.
Henricus.
Vasquez.
Bonacina.

Sotus verò, Ledesma, Valentia, Henriquez, Vasquez, Bonacina, ubi supra, docent, & meritò, Sacramentum Eucharistiæ in sumptione ipsa, in ultimo instanti terminatiuo illius, semel conferre totum suum augmentum gratiæ iustificantis, & postea nihil ampliùs conferre. Quod in primis & præcipuè probatur, quia ante tempora Caietani, communi Ecclesiæ sensu firmatum erat, in sola sumptione ipsa augmentum gratiæ conferri (quia effectus iste in Scriptura tantum tribuitur manducationi & potationi Eucharistiæ) & semel tantum conferri, sicut contingit alijs Sacramentis: ergo non est dicendum, postea conferri, neque continuè, quamuis dispositio continuetur, nec postea discontinuè, quamuis repetatur. Consequentia pater, quia ad hoc affirmandum, nullum de nouo apparuit efficax fundamentum; absque fundamento autem efficaci nihil noui affirmandum est circa rem hanc, quæ pendet ex libera institutione Christi, præcipuè contra id quod communiter existimabatur in Ecclesia.

Deinde idem probatur ab incommotis, Primò, quia aliàs, qui indignè suscepit Eucharistiā, si postea ante corruptionem specierum in stomacho perfectè conteratur, aut aliter rectè disponatur, recipiet gratiam Eucharistiæ, quod quamuis dicti Doctores admittant, sed absque fundamento, & contra communem fidelium sensum. Secundò, quia aliàs melius & vtilius esset maiorem quantitatem specierum fumere, quia maiori temporis spatio durabunt in stomacho absque corruptione, & sic iuxta sententiam Caietani & Richardi toto illo tempore gratiam conferrent, aut iuxta sententiam eorum, qui Caietanum & Richardum ex parte sequuntur, possent gratiam conferre, & conferrent, si actualis dispositio non cesseret, aut si repetatur. Tertiò, quia aliàs, iuxta sententiam Caietani & Richardi, ille qui post dignam sumptionem

Eucharistiæ ante corruptionem specierum peccat mortaliter, v.g. peccato furti, aut luxuria, etiam peccaret peccato sacrilegij, quia peccato illo mortali impedit effectum gratiæ, quem species in stomacho, etiam absque continuata & absque noua dispositione conferrent, sicut etiam peccat peccato sacrilegij, qui suscipit Eucharistiā in peccato mortali, quia eo impedit effectum gratiæ Eucharistiæ.

Ad primam ergo rationem aduersariorum respondemus, id esse maximè conforme benignitati Dei, nihilominus absque maiori fundamento non sufficere, ut contra antiquum & communem fidelium sensum affirmetur.

Ad secundam concedimus, Sacramentum Eucharistiæ esse cibum & potum spirituales animæ; negamus tamen, in eo assimilari cibo & potui corporali, quod semper, dum est in stomacho, operetur ad nutritionem, & ad refrigerationem spirituales; imò dissimiliter se habent, quia cibus corporalis non statim, ac perficitur manducatio, nutrit, sed transacto aliquo tempore, in quo disponitur ad id; neque statim, ac potatio perficitur, refrigerat, sed postea: Sacramentum verò Eucharistiæ statim, ac est perfectè manducatum aut potatum, nutrit aut refrigerat in instanti ultimo terminatiuo manducationis aut potationis, & non postea.

DIFFICULTAS III.

Quæ dispositio sit necessaria in suscipiente Eucharistiā, ut augmentum gratiæ ipsius recipiat.

Conueniunt Theologi, in suscipiente Eucharistiā esse necessarium statum gratiæ & sanctitatis, ut augmentum virtutis Eucharistiæ recipiat, vix se pater.

Est tamen difficultas, An præter statum gratiæ aliqua alia dispositio requiratur ad id.

Alexander 4. p. q. 10. mem. 8. art. 3. S. Thomas in 4. dist. 12. q. 2. art. 1. quæst. 13. Durandus q. 4. Paludanus quæst. 1. art. 2. Caietanus q. 79. art. 1. Antoninus 3. p. tit. 13. c. 6. & Siluester v. Eucharistia. docent, in suscipiente Eucharistiā, ad percipiendum fructum augmenti gratiæ ipsius, præter statum gratiæ requiri affectum aliquem deuotionis: quod Patres significare videntur, dum in suscipiente Eucharistiā, magnam deuotionem requirunt. Et ratione probatur Primò à simili: quia ut quis cibo corporali nutriatur, necessarium est, quòd vitaliter concurrat & cooperetur; ergo ut quis cibo spirituali Eucharistiæ nutriatur, necessarium est quòd vitaliter concurrat affectu aliquo deuotionis. Secundò ab absurdo probatur, quia aliàs si actualis aliqua deuotio necessaria non sit, innúmeri Sacerdotes, qui in statu gratiæ Eucharistiā sumunt, ingens quoddam & incredibile augmentum gratiæ obtinuissent.

S. Thomas verò q. 79. art. 8. Gabriel lect. 85. S. Thomas in can. litt. T. Sotus in 4. dist. 11. quæst. 2. art. 8. Adrianus in 4. quæst. 1. de Eucharistia, Vasquez d. 206. Suarez d. 63. sect. 3. Egidius quæst. 79. art. 1. dub. 1. Reginaldus lib. 29. cap. 6. q. 3. & Bonacina disp. 4. q. 6. pun. 1. docent, & meritò, in suscipiente Eucharistiā, præter statum gratiæ, nullam aliam actualem deuotionem requiri ad percipiendum augmentum gratiæ virtute ipsius Eucharistiæ. Quod satis indicat Tridentinū sess. 13. c. 3.

C c 4 dum

dum præter statum gratiæ nullam aliam dispositionem requirit, quam, si necessaria esset, absque dubio requireret. Et id ratione probatur Primò, quia nullum apparet firmum fundamentum necessitatis dictæ actualis dispositionis. Secundò, quia aliàs Ecclesia inutiliter & indignè antiquitus administrasset Eucharistiam paruulis, & nunc his qui post usum rationis in amentiam incidunt, quia paruuli & amentes nequeunt actualem aliquam deuotionem habere. Tertiò, quia aliàs, qui absq; actuali dispositione Eucharistiam sumeret, peccaret mortaliter, quia impediret effectum illius, & eius efficacitatem frustraret.

Qui ergo in statu gratiæ Eucharistiam sumit absq; actuali dispositione, non solum recipit augmentum gratiæ, vt ex dictis patet, sed etiam nullo modo peccat, quia non frustrat efficacitatem Eucharistiæ: imò quamuis, dum Eucharistiā sumit, peccet venialiter, non solum recipit augmentum gratiæ, vt aduertunt S. Thomas, Vasquez, Suarez, Reginaldus & Bonacina: quia peccatum veniale actualiter commissum (adhuc sumptione ipsa, vt quando hæc fit ex fine veniali) nō destruit statum gratiæ, qui sufficit ad percipiendū dictum augmentum, sed neque committit nouum peccatum veniale sacrilegij, quia peccato illo veniali actualiter commissio non frustrat efficacitatem Eucharistiæ.

Obseruandum tamen est, statum gratiæ, quamuis ex institutione Christi requiratur ad percipiendum augmentum gratiæ virtute Eucharistiæ, non tamen requiri tamquam dispositionem, quia dispositio importat ordinem aliquem proportionatum ad productionem effectus, vt calor ad productionem ignis; sed requiri, vel tamquam remotionem impedimenti, peccati videlicet mortalis, vel potius tamquam formā, ex institutione Christi habilitantem subiectum ad augmentum gratiæ virtute Eucharistiæ percipiendum. Et quia statum gratiæ nō est dispositio, ideo augmentum gratiæ non confertur iuxta mensuram status gratiæ, ita vt, ceteris paribus, detur maius habenti maiorem gratiam, & minus habenti minorem; sed confertur iuxta mensuram deuotionis circa Eucharistiam, quia affectus & deuotio circa ipsam, aut circa illius sumptionem, aut circa Deum auctorem illius, aut circa Christum in ipsa contentū, est dispositio & cooperatio ad sumptionem Eucharistiæ.

Partes ergo pro aduersarijs adducti, qui in suscipiente Eucharistiam cupiunt actualem deuotionem, aut aliam actualem dispositionem, non exigunt illam vt necessariam, sed ad eam exhortantur tamquam maximè vtilem ad effectum Eucharistiæ, qui crescit ob illam, & tamquam maximè congruam dignitati illius.

Et ad primam rationem concedimus, Eucharistiam vt cibum spirituales nutrire, diuerso tamen & dissimili modo, quàm corporalem: quia Eucharistia nutrit efficienter, & non tamquam materia quæ conuertatur in augmentum gratiæ; cibus verò corporalis non nutrit efficienter, sed tamquam materia quæ conuertitur in augmentum illius quem nutrit: & ideo viuens debet efficiēter & vitaliter concurrere ad nutritionem corporale agendo in cibum, quia non est aliud agens particulare quod id efficiat, non verò est necessarium quoddam sumens Eucharistiam efficienter cooperetur, sed sufficit, quoddam supponatur spiritualiter viuus.

Ad secundam concedimus, Sacerdotes, qui in statu gratiæ Eucharistiam sumunt, peruenire ad ingens augmentum gratiæ, & credibile. Cui non obstat, quod in illis sint plura peccata venialia, quia hæc non sunt impossibilia cum augmento gratiæ adhuc ingente. Quod autem non expectantur dictum augmentum, non est mirum, quia augmentum habitus infusi, quantumuis ingens, non cadit sub experientiam, sicut cadit augmentum habitus acquisiti, quia habitus infusus non præstat facilitatem ad operandum, sicut præstat habitus acquisitus.

DIFFICULTAS IV.

Virum virtute Sacramenti Eucharistiæ, præter vnionem animæ cum Deo scilicet medio augmento gratiæ, etiam fiat vnio aliqua inter carnem suscipientis & inter carnem Christi.

Doctores quidam Complutenses (vt refert Vasquez disp. 204. cap. 1.) contra Cardinalem Mendocam, qui in publica concione oppositum docuit, asserunt, præter vnionem spirituales animæ cum Deo, mediante augmento gratiæ collato virtute Sacramenti Eucharistiæ, nullam aliam reperiri inter carnem Christi: quod tradidisse videntur Damascenus 4. de Fide orthodox. c. 14. Pseudo-Cyprianus Sermone de Cena Domini. Et ratione probatur: quia si vnio aliqua virtute Sacramenti Eucharistiæ daretur, esset quasi inter materiam & formam, vel tamquam inter agens & passum, quia nulla alia excogitari potest; sed nequit esse quasi inter materiam & formam, quia ex carne suscipientis, & ex carne Christi non resultat aliquod tertium compositum tamquam ex partibus, sicut resultat ex materia & forma; neque esse potest tamquam inter agens & passum, quia neque ex carne Christi sub speciebus, neque ex speciebus ipsis deriuatur aliquid in carnem suscipientis: & quamuis deriuaretur, non esset sufficiens ad vnionem realem inter carnem illius & carnem Christi, quia ex Sole deriuantur plures effectus in hæc inferiora, & tamen non vnitur realiter cum illis.

Dictis Doctoribus acquiescere videntur Petrus de Marunee, etiam Doctor Complutensis, in Epistolam Iudæ 3. parte Comment. loco 23. & Beatus Thomas cap. 22. q. 5. dum non agnoscunt aliam vnionem inter carnem suscipientis & carnem Christi, nisi propinquitatem localem inter eas, quatenus caro Christi est sub speciebus in stomacho suscipientis; & etiam Bonacina disp. 4. quæst. 4. punct. 1. dum non agnoscit aliam vnionem, nisi spirituales cum Christo & cum fidelibus.

Roffensis verò lib. 4. contra Oecolampadium cap. 21. & 32. Hosius in Confessione Catholica cap. 42. Bellarminus lib. 1. de Eucharistia cap. 12. Toletus in cap. 6. Ioannis annotat. 29. Alanus lib. 8. de Sacramento Eucharistiæ, cap. 28. Suarez disp. 64. sect. 3. & Vasquez disp. 204. cap. 1. docent, & meritò, virtute Sacramenti Eucharistiæ non tantum fieri vnionem spirituales animæ suscipientis cum Deo, & cum anima Christi, per affectum ratione augmenti gratiæ & charitatis, collati virtute Sacramenti Eucharistiæ, sed

S. Thomas.
Vasquez.
Reginaldus.
Bonacina.

sed etiam fieri peculiarem vnionem realem inter carnem Christi & inter carnem dignè suscipientis, quæ etiam corruptis speciebus, & non manente Christo secundum substantiam in stomacho, perseverat. Quod absque dubio tradunt Hilarius l. 8. de Trinitate, & refertur in can. *In Christo Patet*. de Consecratione, dist. 2. Chrysostomus Homil. 46. in Ioan. Cyrillus Ierosolym. Catechesi 4. Damascenus 4. de Fide, c. 14. Cyrillus Alexandrinus l. 4. in Ioann. c. 14. Irenæus l. 4. Aduersus hæreses, ca. 34. Leo I. Epist. 3. & refertur can. *In quibus*. de Consecratione, dist. 2. & Innocentius III. l. 4. de Mysterijs Missæ, c. ult. dum omnes prædicti assignant peculiarem vnionem realem inter carnem Christi & carnem dignè suscipientis Sacramentum Eucharistiæ, tamquam peculiarem effectum huius Sacramenti, & contendunt, hanc vnionem tamdiu perseverare, quamdiu dignè suscipiens perseverat in gratia.

Hilarius.

Chrysost.

Cyril Ieros.

Damasce.

Cyr. Alex.

Irenæus.

Leo I.

Innoc. III.

Quod si Primò respondeas, Patres per figuram hyperboleam sic fuisse locutos, ad exaggerandam Sacramenti Eucharistiæ excellentiā, contra hanc responsionem est, quod, præterquam quod Patres eodem modo loquuntur de dicta vnione, & de præsentia Christi in Eucharistia, & de hac non loquuntur hyperbolice, id est notare Patres hyperbolice locutionis, quæ veritatem excedit.

Quod si secundò respondeas, Patres tantum velle, quod Verbum eo ipso quod vnitum fuit carni Christi, etiam quodammodo vnitū fuerit omnibus hominibus, contra responsionem est, quod non solum aduersatur Patribus in modo loquendi, sed etiam in re ipsa: quia secundum hanc responsionem negatur peculiaris vnio, quam Patres contendunt fieri virtute Sacramenti Eucharistiæ.

Quod si tertio respondeas, Patres tantum voluisse, carnem Christi vniri nostræ, quia in stomacho recipimus illam; contra responsionem est Primò, quod hæc vnio etiam sit inter carnem Christi & carnem indignè suscipientis Eucharistiæ. Secundò, quod Patres contendunt, vnionem ab ipsa assignatam perseverare, quamdiu suscipiens Eucharistiæ perseverat in gratia, & vnio illa localis tantum perseverat quamdiu Christus perseverat sub speciebus in stomacho.

Quod si quarto respondeas, Patres non assignare aliam vnionem inter carnem Christi & nostram, nisi eam quæ esse potest inter ipsas, ex eo quod à carne Christi tamquam ab instrumento diuinitatis deriuatur in carnem dignè suscipientis Eucharistiæ, virtus & qualitas, quæ caro nostra præparetur ad immortalitatem, similem ei quam habet caro Christi; contra responsionem est, quod, præterquam quod hæc qualitas fingitur absque fundamento, deriuatio illius ex carne Christi in nostram non sufficit, vt caro Christi & nostra fiant vna caro & vnum corpus, quod Patres intendunt.

Quod si quinto respondeas, Patres non assignare aliam vnionem, nisi eam quæ esse potest ex eo, quod virtute Eucharistiæ dignè susceptæ deriuantur & dentur dignè suscipienti auxilia gratiæ, medijs quibus efficiat membra sua arma iustitiæ ad pie & iuste operandū; contra hanc responsionem est. Primò, quod hæc deriuatio & collatio auxiliorum non sufficiat, vt caro Christi & caro suscipientis sint vna caro & vnum corpus. Secundò, quia etiam virtute aliorum Sacramentorum deriuantur auxilia gratiæ ad opera pia & iusta, secundum fines pe-

culiæ eorum, & tamen Patres contendunt, virtute Eucharistiæ fieri peculiarem vnionem.

Vnio ergo peculiaris inter carnem Christi & carnem dignè suscipientis Eucharistiæ, proueniens peculiariter ex digna susceptione illius, & tamdiu perseverans, quamdiu suscipiens perseverat in gratia adhuc post specierum corruptionem, non est vnio aliqua physica, vt patet, sed est quædam vnio moralis, similis vnioni morali quæ est inter corpora coniugum, prouenienti ex copula, absq; irreuerentia & iniuria ab vno in alterum facta, ratione cuius fiunt vna caro & vnum corpus. Quia sicut coniuges non solum fiunt vna caro physice ratione copulæ quomodolibet adhuc iniuriôsè habitæ, quia fiunt principium physicum vnus carnis & prolis, sed etiam fiunt vna caro moraliter ratione copulæ inter ipsos liberè & absque iniuria habitæ, quia hæc tam intima coniunctio liberè & absque iniuria habitæ, exigit moraliter vt vnus coniux carnem alterius quasi propriam respiciat, habeat, & tractet, & e contra: ita etiam ex eo, quod Christus in Eucharistia carnem suam liberè communicet suscipienti tamquam cibum, quo spiritaliter nutriatur, & eā dignè suscipiens illam intra suam carnem & viscera liberè suscipiat absque iniuria & irreuerentia in Christum, caro Christi, & caro dignè suscipientis illam, fiunt vna caro & vnum corpus, non physice, vt patet, sed moraliter, quia hæc tam intima coniunctio liberè & dignè facta exigit moraliter, vt Christus carnem nostram, intra quā ipse & caro ipsius vt cibus spiritalis liberè & dignè suscipitur, habeat quasi propriam, & eam quasi propriam tractet, & e contra, vt dignè suscipiens Eucharistiæ carnem Christi, quam intra se liberè & dignè recipit, eam habeat & tractet vt propriam. Nihilominus vnio hæc, quamvis tantum sit moralis, dicitur à Patribus realis, & naturalis, & substantialis, quia non fit ratione solius affectus, sed etiam ratione receptionis realis carnis Christi secundum rem, & secundum naturam, & secundum substantiam intra nos: & ob hanc vnionem moralem inter carnem Christi & nostram, prouenientem ex digna susceptione Eucharistiæ, Sacramentum Eucharistiæ dicitur à Patribus *Communio*.

Perseuerat autem vnio hæc moralis etiam post corruptionem specierum, quamdiu dignè suscipiens perseverat in gratia accepta: quia quamdiu in ea perseverat, caro dignè suscipientis digna est, vt ob mixtionem præcedentem cum carne Christi tractetur à Christo quasi propria, non verò post amissionem gratiæ.

Sumptio verò Eucharistiæ indigna, & in statu peccati mortalis facta, non vnit moraliter carnem Christi, & carnem indignè suscipientis, sed tantum localiter: quia sumptio illa non fit absque iniuria & irreuerentia in Christum, ob quod coniunctio illa localis, quamvis libera, non exigit vt caro dignè sumentis habeatur & tractetur à Christo quasi propria, sicut neque copula carnalis vi & oppressione facta, sic commixtos efficit vnā carnem moraliter, ob eandem rationē, siue sint matrimonio coniuncti siue non, efficit tamen illos vnā carnē physice, id est principium physicum vnus carnis & prolis, ob quod inter sic cōmixtos, si matrimonio tantum rato coniuncti sint, cōsummat matrimoniū, quia scilicet efficit illos principium vnus prolis, ad quam matrimoniū ordinatur.

Id

Id verò, quod addit Vasquez, nempe, ad vñionem moralem inter carnem viri & carnem feminæ requiritur, quod copula carnalis oriatur & fiat ex amore amicitiae, seu benevolentiae, & mutuo, dicitur absq; fundamento, imò & contra rationem: quia eo ipso, quod copula fit liberè & absque invidia & irreuerentia, exigit, vt caro vnus tractetur ab altero quasi propria, & econtrà. Et sanè, copula carnalis regulariter oritur non ex amore benevolentiae in alterum, sed ex propria complacentia, seu benevolentia sui, & ex concupiscentia alterius, quia vnus alterum, vt sibi bonum, nempe delectabilem, concupiscit: & in sumptione digna Eucharistiae saepe contingit, vt non fiat ex charitate erga Deum, neque erga Christum vt hominem, sed ex complacentia propria, & ex concupiscentia Christi, vt sanctificantis medijs speciebus; & tamen vtraque hæc coniunctio, quamuis sic facta, efficit sic coniunctos vnam carnem & vnum corpus.

Damascenus verò & Pseudo-Cyprianus pro aduersarijs adducti, ita agnoscunt vñionem spirituales inter nos & Christum virtute Eucharistiae factam, vt non negent dictam vñionem moralem inter carnem Christi, & nostram: imò Damascenus etiam hanc non leuiter indicat. Et ad rationem respondemus, præter vñionem physicam formæ cum materia, & coniunctionem agentis cū passio, etiam esse vñionem moralem à nobis assignatam.

DIFFICULTAS V.

Verum Sacramentum Eucharistiae conferat gloriam in alia vita.

Conueniunt Primò Theologi, gloriam animæ in alia vita esse effectum Sacramenti Eucharistiae, non solum generali ratione, quia effectus illius est gratia sanctificans, quæ est ius ad gloriam, sed etiam speciali ratione, quia scilicet perseverantia in gratia, ad quam infallibiliter consequitur gloria animæ, est specialis effectus Eucharistiae. Est autem gloria animæ vtroque modo effectus Eucharistiae, non immediatus & in se ipsa, sed mediatu & in radice, nempe in gratia, & in perseverantia in illa: quia in tantum Eucharistia est vtroque dicto modo causa gloriæ, in quantum est causa gratiæ, & perseverantiæ in illa, ad quas infallibiliter consequitur gloria animæ.

Conueniunt Secundo, gloriam corporis in alia vita esse effectum Eucharistiae, cuius effectus mentio fit Ioan. 6. illis verbis, *Ego resuscitabo eum in nouissimo die.* & ita esse effectum Eucharistiae, vt non sit infallibiliter futura in eo qui dignè sumptit Eucharistiam, sicut neque gloria animæ, ad quam consequitur. Et contra nonnullos, dicentes, gloriam quamdam accidentalem instar laureolæ, qua distinguantur qui dignè sumpturunt Eucharistiam, ab illis qui eam vel non sumpturunt, vel indignè, esse effectum Eucharistiae, addimus, præter gloriam illam corporis communem omnibus, non esse aliam gloriam corporis, quæ sit effectus Eucharistiae, quia nullum est firmum fundamentum ad id.

Est autem gloria corporis effectus Eucharistiae, non immediatus, sed mediatu & remotu, & magis remotu quam gloria animæ: & etiam vtroque illo modo, quo gloria animæ, quia est effectus Eu-

charistiae generali ratione, quia scilicet Eucharistia est causa gratiæ, quæ est ius ad gloriam animæ, ad quam debito congruitatis consequitur gloria corporis: & speciali ratione, non conueniente alijs Sacramentis, quia scilicet est causa perseverantiæ in gratia, ad quam consequitur gloria animæ, & ad hanc modo dicto consequitur gloria corporis. Vnde à Patribus optimè dicitur, carnem nostram per Eucharistiam ad immortalitatem præparari, quia scilicet id verè fit vtroque modo dicto, generali videlicet & speciali, quamuis mediatè.

Id verò, quod addunt Suarez disp. 64. sect. 2. & Egidius quaest. 79. art. 8. nempe, gloriam corporis consequentem ad gloriam animæ, etiam attribui Eucharistiae alio singulari modo, quia scilicet ob ipsam tamquam ob nouum titulum, quia per eam caro nostra coniungitur carni Christi, confertur, est omnino absque fundamento.

DIFFICULTAS VI.

Verum Sacramentum Eucharistiae in hac vita producat aliquid in corpore dignè suscipientis.

Recentiores nonnulli docent, in corpore dignè suscipientis Eucharistia produci in hac vita qualitatem quamdam, ratione cuius corpus illius vnitur corpori Christi, & præparatur ad immortalitatem, quia qualitas illa necessaria sit ad vñionem, & ad præparationem prædictas, quas Patres tradunt.

Suarez verò disp. 64. sect. 1. Vasquez disp. 204. cap. n. 28. & Egidius quaest. 79. art. 8. docent, in corpore re dignè suscipientis Eucharistiam nihil produci in hac vita, & merito: quia qualitas hæc absque fundamento fingitur, quia neque est necessaria ad dictam vñionem realem inter carnem Christi & carnem dignè suscipientis, quia tantum est mortalis; neque est necessaria, vt caro nostra ad immortalitatem præparetur, quia tantum præparatur mediatè duobus modis Difficultate præcedente adductis.

Addimus, vt optimè Vasquez, corpora nostra virtute Eucharistiae fieri arma & instrumenta iustitiæ & virtutis, quia ad nutritionem spirituales animæ, & ad præseruationem à peccatis, quæ sunt effectus Eucharistiae, pertinet externa protectio Dei, qua non solum in anima, sed etiam in corpore impediuntur prauis motus, & etiam pertinet interna inspiratio, qua ad actus bonos in anima & in corpore excitamur. Et his duobus modis, vt et Patribus aduertunt Suarez & Egidius, virtute Eucharistiae temperatur libido, & minuitur fomes, externa videlicet protectione Dei, & interna inspiratione, etiam facta in potentia imaginaria sensitiua.

DIFFICULTAS VII.

Verum Sacramentum Eucharistiae per se remittat peccata mortalia.

Lutherus in Concione de Digna præparatione ad Sacramentum Eucharistiae, Remittit peccata mortalia. 2. Parte Examinis Concilij Tridentini sess. 13. cap. 2. & 7. & Calvinus lib. 4. Institutionum, cap. 3. docent, Sacramentum Eucharistiae per se remittere

DIFFICULTAS VIII.

Utrum Sacramentum Eucharistiae aliquando per accidens remittat peccata mortalia.

Conueniunt Catholici, eum, qui existens in peccato mortali accedit ad Eucharistiam absque bona fide, id est nulla ignorantia excusatus à peccato indignae susceptionis, de qua in fine Difficultatis, non iustificari ab illo, quia non fuit per se instituta ad remissionem mortaliū, & ideo eum, qui sic accedit, peccare nouo peccato mortali sacrilegij, quia sic accedens facit contra institutionem per se Sacramenti Eucharistiae absque bona fide, id est absque ignorantia aliqua sufficiente ad excusandum ab eo peccato.

Est tamen difficultas, An aliquando per accidens remittat mortalia, in eo videlicet peccatore, qui bona fide accedit.

Sotus in 4. d. 1. q. 2. art. 3. Ledesma 1. p. 4. q. 20. art. 3. Santes Repetit. 6. de Eucharistia, cap. 10. Vega 9. in Tridentinum 3. 4. Suarez disp. 63. sect. 1. Egidius q. 79. art. 3. Adamus q. 7. dub. 1. & Becanus c. 22. q. 1. docent, Eucharistiam in casu dicto remittere ex opere operato peccata mortalia, primam gratiam habituales conferendo. Ducuntur autem testimonijs aliquorum Patrum, qui docere videntur, Eucharistiam remittere mortalia, quia ad minus id efficit per accidens, quando scilicet bona fide suscipitur à peccatore.

Alexander verò 4. par. q. 10. memb. 8. art. 1. Bonaventura in 4. d. 13. 2. p. distinctionis, art. 1. q. 2. Gabriel dist. 9. q. 2. art. 2. Maior q. 1. & Vasquez d. 203. c. 4. docent, & merito, Eucharistiam nunquam ex opere operato remittere mortalia, neque primam gratiam habituales conferre. Quod indicat Tridentinum sess. 13. c. 2. dum Sacramento Eucharistiae attribuit, quod praeseruet à mortalibus, & remittat venialia. At si Tridentinum sentiret, aliquando remittere mortalia, id etiā adderet, quia esset maximè uile ad quietandas conscientias.

Et ratione probatur, quia non constat, Christum ad id instituisse Sacramentum Eucharistiae; ergo absque fundamento id illi tribuitur. Consequenter pater, quia neque Eucharistia, neque aliud Sacramentum tribuit effectum aliquem, nisi ex institutione Christi. Antecedens autem probatur, quia id neque constat ex Scriptura, neque ex aliqua Ecclesiae definitione, neque ex ipsa natura seu institutione Eucharistiae, neque ex antiqua aliqua traditione Patrum: ergo. Et in primis id non constat ex Scriptura, neque ex aliqua definitione Ecclesiae, ut patet. Neque ex ipsa natura seu institutione Eucharistiae, imò ex ea oppositū deducitur, quia Eucharistia instituta fuit ut cibus & potus, qui nunquam ordinantur in suscitationem mortuorum, sed ad corroboracionem & recreationem uiuorum. Neque id constat ex antiqua Patrum traditione, quia nullus ex Patribus id affirmat.

Non negamus, Patres aliquos remissionem peccatorum Eucharistiae attribuisse, hi tamen de venialibus explicandi sunt, quia nullam de mortalibus mentionem faciunt, & venialia verè remittuntur per Eucharistiam ex opere operato. Cyrillus verò Alexandrinus l. 4. in Ioan. c. 7. dū de Eucharistia ait, non mortem solum, sed etiam morbos omnes depellit,

mittere peccata mortalia, & ad eorū remissionem fuisse per se institutum, & ideo non accedere indignè ad illud eum, qui accedit conscius peccati mortalis. Omisitis autem varijs argumentis, quibus id probare contendunt, quia facile solui & videri possunt apud Bellarminum l. 4. de Eucharistia, cap. 19. id præcipuè probant ex verbis consecrationis Calicis, quia primò in eis verbis Calix Christi dicitur nouum Testamentum in Sanguine, Lucæ 22. nouum autem Testamentum continet pactum remissionis peccatorum, ut dicitur Ieremias 31. Deinde, quia in eis verbis de Sanguine Christi dicitur, qui pro vobis & pro multis effundetur in remissionem peccatorum.

Catholici tamen conueniunt, Sacramentum Eucharistiae non remittere per se mortalia, neque ad eorum remissionem fuisse per se institutum.

Quod (ut Vasquez refert disp. 205. c. 1.) antiqua Patrum traditione confirmatum est, & satis indicat Tridentinum sess. 13. c. 2. dum assignans effectus Sacramenti Eucharistiae, ipsi tantum attribuit nutritionem spirituales, & praeseruationem à mortalibus, & liberationem à culpis quotidianis commissis: at si etiam per se remitteret mortalia, non omitteretur à Tridentino, à quo numerata fuit praeseruatione ab illis; & can. 5. dum damnat illos, qui dicunt, vel præcipuum effectum Eucharistiae esse remissionem peccatorum, vel ex Eucharistia nullos alios effectus prouenire, ubi per peccata absque dubio intelligit mortalia, at si remissio mortaliū esset effectus per se Eucharistiae, remissio illorum esset effectus præcipuus illius, ut patet, quia hæc sit media gratia iustificante, quæ est principalissimus effectus Eucharistiae. Idem quoque maximè indicant Patres, quos refert Vasquez ubi supra, dum dicunt, perniciosum esse cū conscientia peccati mortalis ad Eucharistiam accedere.

Et ratione, desumpta ex fine institutionis Eucharistiae, probatur, quia hæc per se instituta est tantum pro illis qui sunt uiui, quia tantum instituta est tamquam cibus & potus, & ideo tantum sub speciebus panis & vini; cibus autem & potus non conuenit mortuis ut ad vitam reuocentur, sed uiuis ut non moriantur, & ut in vita vegetentur; ergo per se instituta est pro spiritualiter uiuis, ut in vita spirituali crescant, & ut non moriantur spiritualiter, & non pro spiritualiter mortuis, ut ad vitam reuocentur; ac proinde per se instituta est ad augmentum gratiae, & ad praeseruationem à mortalibus quibus anima moritur, & non ad reuocationem à morte, seu ad remissionem mortaliū. Ex quo constat, eum qui ad Eucharistiam conscius peccati mortalis accedit, accedere contra institutionem illius, & consequenter indignè.

Ad ea verò quæ pro hæreticis ex verbis consecrationis Calicis adducuntur, respondemus, Calicem, aut Sanguinem Christi dici nouum Testamentum, quia effusio illius in cruce fuit conditio, seu fœdus, sub quo relicta & promissa est nobis gratia & remissio peccatorum: & ob id Sanguis, qui in Calice consecratur, rectè dicitur nouum Testamentum, continens pactum remissionis peccatorum, non quia, prout in Eucharistia, habeat hunc effectum ex opere operato, sed quia Sanguis, qui est in Eucharistia, prout fuit effusus in cruce, fuit pretium vniuersale remissionis peccatorum, & ob id etiam dicitur effundi in remissionem peccatorum.

Vasquez.

Vasquez.

Vasquez.

Vasquez.

Vasquez.

Vasquez.

Vasquez.

Vasquez.

Vasquez.

Vasquez.

Vasquez.

Vasquez.

Vasquez.

Vasquez.

Vasquez.

Vasquez.

Vasquez.

Vasquez.

Vasquez.

Vasquez.

Vasquez.

Vasquez.

Vasquez.

Vasquez.

Vasquez.

Vasquez.

Vasquez.

Damascen.

depellit, non loquitur de morte peccati præteriti, sed de morte peccati futuri, à qua Eucharistia præseruat, vt ex verbis, quæ Cyrillus subdit, deducitur. Et Damascenus 4. de fide cap. 14. dum ait, Corpus & Sanguinem Domini omnē spurcitiam abstergere, non loquitur de Eucharistia vt est Sacramentum, sed vt est sacrificium: quia vt est sacrificium, impetrat vt peccata mortalia deleantur, media impetratione auxiliorum efficacium ad id, vt ex verbis proximè antecedentibus Damasceni deducitur. Et Iustinus in Questionibus à gentibus Christianis, in responsione ad quæst. 44. dum ait, carbonem Dominicæ carnis conscientiam eorum, qui ipsam edunt, ab omni scelere expiare, tantum loquitur, vt ex contextu conijcitur, de esu carnis Christi nō in Eucharistia, sed de esu carnis per fidem edendæ, credendo in carne Christi mysterium incarnationis, per quod fuit quasi carbonem igne Diuinitatis ignitas, quia impij, siue infideles, de quorum sceleribus ibi loquitur, per hanc fidem, seu esum carnis Christi, cultores Dei effecti, & ad lauacrum regenerationis perducti, à suis sceleribus abluuntur. Ex quibus constat solutio ad principale fundamentum aduersariorum ex Patribus desumptum.

Iustinus.

Inter eos verò Doctores, qui existimant, aliquando Eucharistiam per accidens primam gratiam habitalem conferre, & peccata mortalia remittere, controuersia est, quæ dispositio necessaria sit & sufficiat in suscipiente ad eum effectum.

Sunt qui dicant, ad id sufficere, quod suscipiens Eucharistiam omnino inuincibiliter, imò & probabiliter seu prudenter credat se esse in statu gratiæ, quamuis non habeat attritionem mortaliū, quorum sit remissio. Hi tamen absque fundamento aliquo id dicunt, imò & contra rationem: quia ad remissionem mortaliū, adhuc per Baptismum & per Pœnitentiam, quamuis sint Sacramenta pro mortuis instituta, ad minus est necessaria vera attritio illorum, imò etiam ad remissionem venialium faciendam adhuc per Eucharistiam.

Alij, existimantes, necessariam esse attritionem mortaliū quæ remittuntur, docent eam sufficere, etiam in conscientia mortalis, quamuis cognitam & scitam, & non existimatam contritionem. Hi etiam manifestè falluntur (nisi forsā in casu, in quo conscientia mortalis bona fide accedit, non iudicans se indignè accedere) quia Eucharistia per se instituta est ad conferendum augmentum gratiæ; ergo contra finem & institutionem illius, & consequenter indignè accedit, qui conscientia peccati mortalis accedit, sciens se tantum habere attritionem, nisi bona fide accedat; ac proinde non recipiet gratiam habitalem, quia in eo casu sic accedens peccat mortaliter.

Reliqui verò docent, ad id in suscipiente requiri & sufficere veram attritionem mortaliū quæ remittuntur, & quod suscipiat bona fide, & merito: & ex suppositione, quod Eucharistia aliquando per accidens conferat primam gratiam, & remittat mortalia: quia in primis attritio est necessaria, vt per eam aliquo modo peccator disponatur ad remissionem eorum mortaliū, sicut etiam requiritur in suscipiente Baptismū & Pœnitentiam. Deinde est necessarium quod suscipiat bona fide, vt ea excusetur à peccato mortali sacrilegij indignæ susceptionis, quia eo impeditur à susceptione augmenti gratiæ.

Ille autem dicitur suscipere bona fide ad id sufficiente, qui omnino inuincibiliter, aut probabiliter seu prudenter credit sibi nihil deficere ad dignè accedendum, vel quia non est conscientia mortalis non remissi, vel quia si est conscientia, credit inuincibiliter, siue physice siue moraliter se habere contritionem; vel quia credit, quod quamuis sit conscientia, & non habeat nisi attritionem, possit nihilominus dignè accedere, quia qualibet bona fide ex his, excusatur à dicto peccato indignæ susceptionis, & etiam ille dicitur suscipere bona fide sufficiente, vt excusetur à dicto peccato, qui non iudicat nec dubitat sibi deficere aliquid necessarium, vt possit dignè Eucharistiam suscipere.

DIFFICULTAS IX.

Quos alios effectus conferat Sacramentum Eucharistiæ.

Conueniunt Theologi, per Sacramentum Eucharistiæ remitti peccata venialia quoad culpam, vt antiqua Patrum traditio firmat est, & definitum in Tridentino sess. 13. c. 2. & remitti per illud mediātē, & ex opere operantis, medio actu seu opere contritionis, quam Deus medio auxilio efficaci excitat in eo qui dignè suscipit illud.

Est tamen difficultas, An etiam per illud remittantur immediatē, & ex opere operato.

Circa quam Suarez disp. 63. sect. 10. Vasquez q. 87. art. 3. dub. 2. Egidius q. 19. art. 4. Bonacina q. 4. pun. 1. & communiter Theologi, contra nonnullos merito docent, etiam immediatē, & ex opere operato per illud remitti. Quod indicat Tridentinum vbi supra, & constat Primò ex eo, quod institutum est tamquam cibum & potum, qui ordinantur ad immediatē restaurandum quod depeditur: per remissionem autem venialium anima reparatur, sicut per remissionem mortaliū viuificatur. Secundo constat ex eo, quod semper illa remittit in dignè suscipiente illud, & attritio de illis, & non semper excitat neque impetrat auxilium efficax ad contritionem venialium: ad hanc autem remissionem venialium, quæ immediatē & ex opere operato fit per Sacramentum Eucharistiæ, non prærequiritur in suscipiente perfecta eorum contritio, tamquam dispositio, alias eorum remissio non fieret virtute Eucharistiæ, quia præsupponeretur facta ex vi illius contritionis; prærequiritur tamen attritio eorum, quia hæc etiam prærequiritur ad remissionem eorum per Sacramentum mortuorum, de quo latius diximus Tractatu de Pœnitentia Disput. 11. Difficult. xvi.

Circa remissionem pœnæ debite pro peccato, dicendum est, Sacramentum Eucharistiæ eo modo quo remittit culpam, etiam remittere pœnam ipsi culpæ debitam, totam, aut partem maiorem aut minorem, iuxta maiorem aut minorem susipientis dispositionem, ac proinde non remittere ex opere operato pœnam æternam debitam pro peccato mortali, imò neque temporalem restantem post remissionem culpæ mortalis, quia non remittit ipsam culpam mortalem adhuc per accidens remittere tamen immediatē, & ex opere operato pœnam debitam pro peccatis venialibus, totam aut partem iuxta proportionem dispositionis susipientis Eucharistiæ, quia immediatē & ex opere operato remittit culpas ipsas veniales.

Circa

Circa præseruationem à peccatis mortalibus, vt in ea non incidamus, conueniunt Theologi eam esse effectum Sacramenti Eucharistiae. Quod definitum est in Tridentino sess. 13. cap. 2. & significatur Ioann. 6. *Hic est panis de celo descendens, vt si quis ex ipso manducauerit, non moriatur.* & infra: *Si quis manducauerit ex hoc pane, viuet in æternum.* Et id constat ex eo, quod institutum est tamquam cibus & potus spiritualis; cibus autem & potus spiritualis in conseruationem, & in perseuerantiam in vita spirituali ordinantur; quæ peccatis mortalibus destruitur.

Sacramentum autè Eucharistiae causat ex opere operato præseruationem à mortalibus, quia eam causat ex institutione Christi, sed non causat illam

immediatè, sed tantum mediatis auxilijs efficacibus, quæ dignè sumenti conferuntur ex opere operato, quæ non semper sunt internæ inspirationis, quibus implemus præceptum positium, aut quibus retrahimur ab opere mortali contra præceptum negatiuum, sed aliquando sunt auxilia externæ protectionis, seu manutentionis Dei, quibus auferuntur occasiones peccandi mortaliter. Ita tamen confert dicta auxilia efficacia ex institutione Christi, vt non conferat illa infallibiliter, sed pro libito Dei: nihilominus sæpè ob Sacramentum Eucharistiae conferuntur auxilia efficacia ei, qui illud dignè suscepit, quæ non conferrentur si illud non suscepisset; de quo diximus Tractatu de Sacramentis in genere, Disputat. 111. Difficult. 111.

DISPUTATIO IX.

De sumptione Sacramenti Eucharistiae.

DIFFICULTAS I.

Utrum sumere Sacramentum Eucharistiae in statu peccati mortalis, sit peccatum mortale.

ONVENIUNT Catholici, accedere ad Sacramentum Eucharistiae, seu illud sumere in statu peccati mortalis, esse peccatum mortale: quod definitur in Tridentino sess. 13. can. 11. & significatur 1. ad Corinthios 11. *Quicumque manducauerit panem hunc, vel biberit Calicem Domini indigne, reus erit Corporis & Sanguinis Domini. Qui enim manducat & bibit indigne, iudicium sibi manducat & bibit.* Et ratione probatur, quia qui sic accedit ad Sacramentum Eucharistiae, totam eius efficacitatem frustrat, totum fructum illius impediendo, in quo non levis irreuerentia seu iniuria fit ipsi Sacramento, & auctori illius.

Vnde peccatum hoc est irreuerentia & sacrilegium contra virtutem religionis, à quo nullus excusatur ob solam difficultatem eliciendi contritionem, quando deficit copia Confessarii, etiamsi Missam celebrare teneatur, quia nemini, antequam ad altare accedat, est impossibile adhuc moraliter contritionem elicere, quia ex vna parte nemini deficit auxilium sufficiens ad contritionem peccatorum, quando venit in mentem obligatio eliciendi contritionem, vt generaliter aduertit Valquez 1. part. d. 95. cap. 5. siue auxilium illud sit immediatè sufficiens, siue tantum mediatè & remotè: & ex altera parte supponimus, vsque ad Communionem superesse non paruum tempus ad Communionem superesse non paruum tempus, vt absque nimia difficultate contritionem eliciat. Nihilominus si contingat, vt quis in altari existens recorderetur alicuius mortalis non confessi, & cuius non habuit neque habet contritionem, & quando recordatur, est aded propinquus Communioni, vt pro temporis angustijs nequeat moraliter, seu absque nimia difficultate ad contritionem excitari, nisi pro tempore aliquo aliquatè notabili, cum graui nota sui honoris,

ad eam eliciendam detineatur, tunc iste talis ab eo peccato excusabitur, communicando in eo malo statu, quia non est contra reuerentiam Sacramento debitam in eo statu accedere, ne notam grauem honoris incurrat.

Quòd si obijcias, Peccatum mendacij nulla potest necessitate excusari: sed qui communicat in peccato mortali, peccat peccato mendacij; ergo nequit necessitate aliqua, adhuc vitandi notam grauem honoris, excusari à peccato communicandi in eo statu. Consequentia patet, & etiam Maior. Minor verò probatur, quia qui communicat, profitetur, & denotat se ea Communionem vniri Christo tamquam cibo spirituali, & reliquis membris Christi iustis tamquam conuiuiis spiritualibus, quod est falsum in eo qui communicat in peccato mortali, quia vnio cum Christo tamquam cum cibo, & cum alijs iustis tamquam cum conuiuiis, supponit vnionem communem per charitatem, quia vnio cum cibo spirituali non conuenit, nisi antea spiritualiter viuenti, & vnio cum conuiuiis spiritualibus non conuenit nisi viuentibus spiritualiter, & ei qui cum illis præsupponitur amicus. Respondemus, concedendo, mendacium nulla necessitate excusari, significare tamen falsum, adhuc scienter & contra mentem, absque animo significandi falsum, & decipiendi, quamuis sit contra veracitatem, si fiat absque rationabili causa; excusari tamen potest ex causa rationabili: in casu autem præsentis, quamuis supponamus, eum qui in peccato mortali communicat, significare falsum, quia tamen non communicat animo significandi falsum, & decipiendi, in quo ratio mendacij consistit, ideo ob dictam necessitatem potest à falsa significatione excusari, quamuis à mendacio nulla causa excusari potest. Est tamè discrimin inter res & voces, quoad significandum falsum absque animo significandi falsum, & decipiendi, quod in rebus facile cõtingit, medijs illis falsum significari, absque animo id significandi, & decipiendi; quia illis facile possumus vt animo seu intentione alterius finis, quam significandi, quia res possunt ad plures alios fines ordinari; in vocibus verò difficile admodum contingere illis significare falsum absque animo id significandi, & decipiendi.

D d

quia